

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.

0033 OSLO

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
08/00225 - 101	
DATO 21 MAI 2008	
AV	ERSP.

Deres ref.

Vår sak

Sted/Dato

08/01033-005 005438/08 EYG
646.2

Oslo, 19.05.08

HØRING - UTKAST TIL ENDRINGAR AV INDUSTRIKONSESJONSLOVA OG VASSDRAGSREGULERINGSLOVA

Landsorganisasjonen i Norge har mottatt Departementets brev av 14. mars 2008 angående ovennevnte sak.

LO har prinsipielt ment at eksisterende hjemfallsordning skulle videreføres.

Hjemfall av vannfall og utstyr knyttet til kraftproduksjonen er en viktig sak for landet, industrien og LO. Det er bred nasjonal enighet om at offentlig eie av den evigvarende ressursen vannkraften utgjør, er et samfunns gode som må videreføres. Vannkraften dekker fortsatt samfunnets kraftbehov i normale år på en miljøvennlig måte, og utgjør en kapital av stigende samfunnsøkonomisk betydning i en verden der jakten på ren energi blir mer og mer intens. Verdien av denne ressursen er viktig både for lokalsamfunn som eier kraft, og for samfunnet ellers som er avhengig av sikker strømforsyning for å kunne fungere. Samtidig utgjør vannkraften en viktig basis for den store eksportindustrien som er hjørnesteiner i mange lokalsamfunn langs vår kyst. Disse har dels egen kraft som omfattes av hjemfall, og dels langsiktige kraftkontrakter med offentlig eide kraftverk som basis for sitt virke.

Hjemfallssaken har vært gjennom en prosess som har gitt grunnlag for bekymring for at den nasjonale kontrollen med vannkrafta er truet. I det framlagte forslag er hensynet til offentlig eierskap og kontroll og kommunesektorens interesser vel ivaretatt og styrket på visse punkter. LO er svært tilfreds med regjeringens forslag til ny formålsbestemmelse slik det er formulert i §1 1. ledd:

”Landets kraftressurser skal tilhøre allmennheten og forvaltes til det felles beste. Dette skal sikres ved en eierstruktur basert på prinsippet om offentlig eierskap på statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå.”

LO vil i tråd med denne intensjon poengtere at en forventer at den nasjonale industrielle effekt hjemfallsinstituttet har hatt for norsk kraftintensiv industri vil bli tilstrebet videreført.

Da EØS regelverket legger begrensinger på det offentliges muligheter til å fastsette kraftpriser til industrien, burde ideelt sett hjemfallskraften vært benyttet til å sikre norsk kraftforedling ved at industrien fikk beholde kraftanleggene mot at kraften kun ble brukt til industriell virksomhet og at avhending av kraftanlegget måtte skje til offentlig eier. Det er uheldig at denne muligheten ikke er drøftet i høringsutkastet. For å oppnå denne effekt er det relevant å anføre at det må nedfelles i lovens forutsetninger at den aktuelle kraftportefølje som på et tidspunkt skal selges må bindes opp til industriell anvendelse tilsvarende slik den i dag blir anvendt.

Da kan en hundreårig tradisjon for nasjonal kontroll med vannkraft med basis i industrikonsesjonsloven og hjemfallsinstituttet i praksis bli videreført og forankret gjennom et solid politisk og juridisk fundament også i framtida.

Om lag 7 prosent av vannkrafta er omfattet av hjemfall. Denne er utviklet og bygget av industriforetak med konsesjon for utnyttelse til industrielt bruk.

Dette er historisk forankret i den norske industrireising og har i alle år siden vært samfunnets bidrag og signal til industrien om at det er ønskelig med videre industrisatsing i Norge. Når det ikke var mulig å videreføre hjemfallsinstituttet uendret, er det framlagte forslaget til ny lov fra regjeringen et godt utgangspunkt for å ivareta de mange ulike interessene knyttet til vannkraftproduksjonen i Norge. Det må legges til rette for rasjonelle løsninger som gjør det mulig fortsatt å bidra til at industrien skal få optimal nytte av den kraften som de har tilveiebrakt, vedlikeholdt og benyttet til industrivirksomhet av meget stor nytte for samfunnet. Ved salg eller hjemfall så skal de eksisterende konsesjonsvilkårene knyttet til industriell bruk av kraft videreføres.

For myndighetene har saken vært en vanskelig prosess, fra kravene om omlegging knyttet til EUs konkurranseregelverk ble reist, gjennom et splittet utvalg som avga innstilling i 2004, og en EØS-dom som krevde omlegging av det norske hjemfallregimet. I 2007 la regjeringen fram en midlertidig forordning som bygde på det såkalte konsolideringsprinsippet der gjeldende hjemfallsregime i grove trekk videreføres, men med videreføring av evigvarende konsesjon bare for verk som er offentlig eid med mer enn 2/3 eierandel. Ved det permanente lovforslag som nå legges frem følges dette opp med den viktige endring at private som i dag er omfattet av hjemfall, vil få økonomisk vederlag ved salg.

LO ser at EØS-regelverket legger begrensinger på mulighetsområdet, selv om regelverket ikke er til hinder for et konsekvent gjennomført regime som ikke forskjellsbehandler på annen måte enn gjennom ivaretagelse av offentlig eierskap. De kommunale eiere får fortsatt rett til evigvarende konsesjon, men kan ikke selge mer enn 1/3 til private eiere.

LO ser at regjeringen har ønsket å legge til rette for videreføring av den kraftforedlende industrien. Det framlagte forslag gir også muligheter for industrien knyttet til 1/3 eierandel, eller eventuelt utleie. Det kan for eksempel skje gjennom å konvertere verdier fra kraftsalg til langsiktige industrikraftavtaler og ved etablering av konsortier med tilstrekkelig offentlig eierskap som kan dekke industriens kraftbehov.

LO legger derfor til grunn at løsningen gir muligheter for videre industriell utnyttelse av kraften.

På denne måten kan lokalsamfunnene sikres et økonomisk grunnlag gjennom trygge arbeidsplasser i industri og kraftforsyning som ikke bare er basert på rene vannkraftinntekter og høsting av grunnrente. Uten kraftforsyningen og kraftforedlende industrien vil mange lokalsamfunn forvitte, med utarming av befolkningsgrunnlaget og dermed også tap av arbeidsplasser i tjenesteytende næringer og kommunal virksomhet.

For at slike løsninger skal bli valgt er det viktig at den generelle energipolitikken legger til rette for at de naturlige fortrinn som det energirike Norge kan by på også realiseres. En sikker og stabil energiforsyning der industri og forbrukere fullt ut kan utnytte kostnadsfordelene som nærhet til kilden gir, er en forutsetning for å lykkes i et mer integrert energimarked.

Departementet foreslår at det senere skal åpnes for samlet utleie av vannfall og kraftverk. Det vil ikke være adgang til utleie før nytt regelverk foreligger.

LO forutsetter at muligheten til utleie ikke misbrukes til å undergrave det offentliges kontroll med kraften. Driften av kraftanleggene skal fortsatt skje gjennom offentlig eide selskaper.

LO legger til grunn at det ikke er ønskelig å bruke konsesjonsbelagt kraft til andre formål enn tiltenkt, nemlig som grunnlag for industriell drift og verdiskaping i lokalsamfunnene. En slik løsning er i tråd med de lange linjer som har ligget til grunn for samfunnets bruk av vannkraften siden hjemfallet ble innført for 100 år siden, da hovedhensynet var å hindre at den verdifulle kraften skulle falle ut av landet.

LO legger også til grunn at Statkraft fremdeles skal være 100 prosent offentlig eiet og at en delprivatisering av selskapet er uaktuelt.

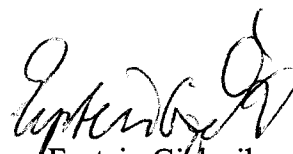
Med disse forutsetningene legger vi til grunn at det framlagte forslag kan ivareta både offentlig kontroll med vannkrafta og industrielle behov.

Med vennlig hilsen

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Roar Flåthen

Eystein Gjelsvik